

UN „DIAGNOSTIC COLECTIV“ DESPRE TEATRUL „ION CREANGĂ“

În continuarea discuției inițiate de revista noastră în legătură cu activitatea Teatrului pentru copii și tineret „Ion Creangă“, redacția s-a adresat citorva critici dramatice bucureșteni, rugându-i să contribuie, prin opiniile lor, la un „diagnostic colectiv“. Întrebările au fost următoarele :

1. Urmăriți activitatea Teatrului pentru copii și tineret „Ion Creangă“ ? Dacă nu, de ce ?
2. Ce părere aveți despre această activitate ?
3. Aveți de formulat vreo sugestie în sprijinul teatrului ?

Aurel Bădescu

1. Urmărește activitatea teatrului „Ion Creangă“, nu numai datorită obligațiilor profesionale, de cronicar dramatic, ci și fiindcă vîrstă de 24 de ani îmi permite să mă scotolesc printre cei cărora acest teatru li se adresează în mod special, el fiind — cel puțin teoretic și în intenție — un teatru „pentru tineret“. Și cu asta intrăm chiar în problemă.

2. Ce va să zică un teatru „pentru tineret“ ? (În măsura în care ne călcăm pe inimă și acceptăm această specializare, orice s-ar spune, curioasă pînă la un punct ; *Regele Lear* sau *Richard al III-lea* sînt piese pen-

tru cine ? Pentru adulți și nu pentru tineret ? O dramatizare a *Micului prinț* e pentru tineret, și nu pentru adulți ? În sfîrșit, nu insistăm, problema fiind mult prea complicată pentru a fi discutată aici, în cîteva rînduri.) Deci, Teatrul „Ion Creangă“ — un teatru pentru tineret. Adică, adresîndu-se unei anumite categorii a publicului. Căutînd să-și configureze un repertoriu legat strict de preocupările și problemele tineretului, cu texte inspirate din acest univers. Răspunde Teatrul „Ion Creangă“ acestor cerințe derivate elementar din misiunea lui ? Cred că nu. Carențele cele mai acuzate stau (se putea altfel ?) în alcătuirea repertoriului care, de mult timp (nu e un secret), nu reușește în nici un fel să depășească limita mediocrității textelor, în majoritatea lor neinteresante. Dacă adăugăm aici (fără nici o intenție de a jigni pe cineva, de vreme ce asta e realitatea) valoarea, în general medie, a colecti-

— sau realizatori (regizori și actori — cu excepția, bineînțeles, a colaboratorilor solicitați expres pentru revigorarea atmosferei), apare limpede audiența restrânsă de care „se bucură” în rândurile publicului activitatea teatrului. Intr-un anume fel, e de admirat acest teatru, care funcționează implacabil, ca o mașinărie pusă în mișcare, dar uitată de aproape toată lumea, inclusiv de critica de specialitate: care, nepulnicioasă, trage periodic semnale de alarmă asemănătoare — de pildă — acestei anchete. Și chiar faptul că ați simțit nevoia să formulați o întrebare de genul celei dinți, nu e decât o dovadă în plus că raporturile Teatrului „Ion Creangă” cu publicul și cu critica au devenit în ultima vreme din ce în ce mai palide și nesemnificative. O întrebare de genul: „Urmăriți activitatea teatrului «Bulandra»?” — v-ar fi fost imposibil de pus. Ce e de făcut?

3. Sugestii sînt nenumărate și nu cred că mai e nevoie să le formulăm noi, ele obsedînd probabil de multă vreme factorii răspunzători. Totuși: două dintre ele, cu valabilitatea și evidența locului comun, se impun, deci le reamintesc cu credința că de aici se pot sigur îndrepta toate. În primul rînd, revizuirea totală a politicii repertoriale. Se poate alcătui și susține un repertoriu de mari texte dramatice dintotdeauna și de azi ale literaturii române și universale, care să suporte cu demnitate și justificare „eticheta” „pentru tineret”, generatoare de infantilisme atunci cînd e mecanic înțeleasă. În al doilea rînd — dar asta e mai greu —, teatrul se poate impune în conștiința publicului numai printr-o prezență artistică depășind mediocritatea la toate nivelurile ei (profesionalismul interpretilor și al regizorilor, în primul rînd). Placidităților de tot felul le pot lua locul explozia, dinamismul, pulverizînd anchilozele administrative și de gîndire. Cred că puține teatre plutesc sub o zodie atît de fastă — în principiu — precum cele „pentru tineret”.

Sebastian Costin

1. Cu intermitențe. Sincer vorbind, cu desul de rare excepții, n-am pășit pragul teatrului decât din rațiuni impure, profesionale, și nu din curiozitatea pură a spectatorului. Să fie vina mea? Să fie vina teatrului?..

2. Cred cu toată tăria că, în zona dificilă a spectacolului pentru copii, Teatrul „Ion Creangă” se află, prin cele mai bune reprezentări ale sale, într-o poziție de avangardă, și că marile sale succese din străinătate nu

s-au născut din bunăvoința gazdelor. Pînă și produsele sale de serie — *Pinochio*, *Roata morii* — poartă pecetea inconfundabilă a unui stil propriu, a unei concepții despre teatru, în care s-ar cuprinde plăcerea jocului, elasticitatea convenției, mobilitatea raportului dintre scenă și sală, capacitatea de a activa publicul. Trupa de astăzi a teatrului are cîteva personalități puternice — inclusiv din generațiile actoricești mai tinere —, dar are mai cu seamă un antrenament colectiv omogen, care-i îngăduie să respecte, cu extrem de rare hiatusuri, stilul artistic al instituției. Fenomenul e cu atît mai interesant cu cît el a apărut în condițiile lipsei totale a unei dramaturgii originale specifice. Cel mai adesea, cînd nu joacă repertoriul străin, teatrul însufletește scenarii frave, însăilări diletante, dramatizări paupere. Le însufletește însă cu adevărat, le împrumută viață, farmec, culoare, fantezie. Dacă aș fi copil, aș intra foarte des în sala Teatrului pentru tineret și copii.

Dacă aș fi tînr, aș intra ceva mai rar. Cu toate eforturile — cel mai adesea teoretice, de cîteva ori și practice — întreprinse de diriguitorii instituției și de alte persoane interesate în acest domeniu, conceptul de teatru pentru tineret se concretizează foarte anevoios în sala din Piața Cosmonauților. Nici încercările de ilustrare a programei liceale, nici acelea de abordare a unei așa-numite „tematici specifice” (vezi *Loredana...*), n-au izbutit să atragă acolo în chip constant publicul tînr, să-i dea sentimentul că o jumătate din activitatea teatrului îi este direct destinată. Sînt de părere (mulți mă vor contrazice) că la mijloc e o eroare de principiu: Ce înseamnă, de fapt, teatru pentru tineret? Nimic altceva decît un teatru cu o înaltă forță educativă; un teatru care promovează valorile morale superioare; un teatru de o neabătută rigoare culturală; un teatru cu virtuți artistice solide; un teatru deschis tuturor înnoirilor de substanță. Nimic altceva, deci, decît se cuvine să fie *orice* instituție teatrală în România anulului 1972. Ideea unei scene „specializate” mi se pare, așadar, cîzută în desuetudine. Cît despre criteriul tematic, acesta e lipsit de seriozitate. Cîme poate înășnra valoarea educativă a unei piese, capacitatea ei de acțiune asupra conștiinței tinerei generații, după vîrsta persoanelor? *Romeo și Julieta* este în mai mare măsură o „piesă” pentru tineret” decît *Regele Lear*?

Mi se va invoca, poate, necesitatea formării treptate a spectatorului de teatru, care nu poate trece direct de la repertoriul pentru copii (a cămii specificitate e incontestabilă) la cel „matur”. Dar arta conține în propria sa structură răspunsul la această problemă, și nici o soluție nu poate veni din afară. Altfel, dramaturgii vor începe să scrie piese diferențiate după specificul clasei a VII-a, a VIII-a etc., iar teatrul se va transforma în dirigienție.

Concluzia acestor sumare considerații e că...
3. Teatrul „Ion Creangă” trebuie, după părerea mea, să renunțe la echivocul conținut în actuala sa firmă. Să devină — ceea ce și este într-o bună măsură — un excelent teatru în exclusivitate pentru copii, aflat în primele rânduri ale mișcării mondiale din acest domeniu. Și să renunțe a mai căuta — cu mari pierderi de timp, de bani și mai ales de prestigiu — soluția unei probleme inexistente. Cât despre spectatorii tineri, aceștia să se îndrepte (o fac, de altfel, de mult, fără să mai aștepte invitația noastră) spre sălile care le sînt într-adevăr destinate: spre Național, spre „Bulandra”, spre Teatrul de Comedie.

Sanda Faur

1. Văd spectacolele Teatrului „Creangă” în asalt, le văd „pachet”, cîte 5—6 deodată, în momentul cînd trec printr-o criză de conștiință profesională și mă cuprind un sentiment de culpabilitate față de „obligățiile” neîndeplinite. Adevărul e că afișul teatrului nu exercită o forță de atracție magnetică asupra mea, iar unele triste experiențe de spectatîr m-au făcut rezervată față de producția artistică a acestei trupe. Se pare însă că nici teatrul nu ține să aibă prea des croniciari de specialitate în sală, de vreme ce trimite atît de rar invitații la premierele sale.

2. Întrebare-cumplită, care cere un răspuns pe măsură (și pe care am încercat să-l formulez mai pe larg într-un recent articol publicat în „Flacăra”). Să spui despre un teatru că scoate în serie — cu puține și uimitoare excepții — spectacole oarecari, mediocre, scăldate adesea într-o viziune artistică atacată de uzură morală, și pornite de la un repertoriu gîndit timid și cu precăritate, fără să poți argumenta și demonstra aceasta, e un risc pe care nu ți-l poți asuma eu înima ușoară. Să afirmi că teatrul ignoră publicul tînar și nu-și ascunde preferințele pentru foarte micii spectatori — nutriți în permanență și aproape în exclusivitate cu povești-oare dulci despre iepurași, cocoșei, albinățe, broscuțe, înseamnă să repeți un adevăr demult și de toți cunoscut. Să reamintești că o mîna de actori buni ași consumă aici energiile artistice într-un dureros quasi-anonimat, risînd să se imanieze prin fixațiile de distribuție și de lucru ale regizorilor, a devenit un lucru comun și, se pare, absolut inutil. Aș remarca totuși faptul că, văzute

— cum spunea — „pachet”, unul după altul, spectacolele Teatrului „Creangă” ajung să se constituie într-un univers cu predilecție rural și tradițional, populat cu personajele unor vremi și realități trecute, o lume pitorească, de basm sau șezătoare sîtească, care are, neîndoielnic, farmecul ei livresc, dar care nu poate acoperi, după mine, nici pe departe, interesul și setea de cunoaștere a unor copii citadini, care știu pe de rost toate mărcile de automobile și privesc la televizor plimbările cosmonauților pe lună ori atacurile „Invadatorilor”. Prin aceasta, teatrul își constituie de bună voie un statut de existență anacronică, de desuetudine, extrăgîndu-se din sfera preocupărilor noii — și surprinzător de precoce — generații, hîntuită de pasiuni tehnice și științifice.

3. O concepție directorială mai cutezătoare, mai modernă, mai „la zi”. Un repertoriu de sporită eficiență educativă — dar fără brutalități didactice și fără puseuri pășuniste. Angajarea de — sau colaborarea cu — regizori tineri, de reală prosepție a gîndirii teatrale. Cu alte cuvinte, să se schimbe situația, pe ici pe colo, dar mai ales prin punctele esențiale.

C. Paraschivescu

1. Nu. Am urmărit-o, o vreme, pe la înceturile sale. Apoi, sporadic, am mai văzut cîte ceva. În ultimii ani, însă, nimic. S-ar putea să fi pierdut, de aceea, două sau trei din spectacolele mai reprezentative ale acestui colectiv, și anume acelea care s-au bucurat de prețuire peste hotare. Colectivul a participat la cîteva festivaluri în străinătate și a recoltat — după cum spun ecourile — succese indiscutabile. De ce n-am văzut și la sediul aceste succese? E o lipsă a mea.

2. E inechitabil. N-aș putea formula o apreciere corectă cîntă vreme nu dispun și de imaginea spectacolelor la care m-am referit mai sus. S-ar putea formula, însă, o apreciere generală și vulnerabilă, avînd în vedere că ea se alimentează din cîteva imagini personale, din cîteva ecouri și din niște comparații. Această apreciere ar fi în defavoarea nivelului artistic al spectacolelor pe care le prezintă teatrul pentru copii și tineret, întrucît nici unul n-a atins intensitatea de conținut și formă pe care a atins-o un spectacol ca *Harap Alb*, de pildă, la Teatrul Tineretului din Piața Neamț; nici unul n-a primit girul unor regizori de prestigiu, care activează

în localitatea unde ele se produc și care preferă (iată o întrebare: de ce preferă?) să se deplaseze în provincie pentru a monta acolo spectacole tinerești; nici unul — cu toate distincțiile internaționale dobândite — nu ne-a solicitat, prin ocourile sale, la nivelul la care ne-au solicitat, prin felul cum li s-a dus „vestea“ cele câteva producții pentru copii de la Piatra Neamț, sau cele două producții pentru copii și tineret de la Constanța. Nu există spectacol cu adevărat bun despre care să nu se afle, care să moară în anonim. Arta, arta autentică și înălțătoare, oricât s-ar coborî la nivelul de înțelegere al celor mai fragezi spectatori, se coboară pentru a ridica, pentru a înaripa, pentru a da un petec de cer lumii noastre de pe planetă.

N-am auzit, despre vreunul din spectacolele de la Teatrul „Creangă“, că ar fi atins desăvârșirea. Pentru că nici unul n-a fost ferit de improvizatie. Pentru că n-a îndepărtat, nici unul, ridurile și cutele pe care vremea le sapă pe obrajii actorilor. Pentru că nu l-a oprit, nici unul, pe Ion Pavlescu în București.

3. Dintr-o listă de regizori care i-ar ouprinde pe Lucian Giurghesou, Lucian Pintilie, Radu Penciulescu, Dinu Gernescu, David Esrig, Ion Cojar, Valeriu Moisesou, Eugenia Ionescu, Geo Saizescu — să fie desprins unul, care să monteze un spectacol după o piesă sau o dramaturgie pe care ar propune-o el însuși, cum o concepe el însuși, în termenul și în condițiile pe care le stabilește el însuși. După aceea, s-ar putea discuta.

Adriana Rotaru

1. Da, din obligație profesională. Uneori — și din curiozitate. Dar numai uneori.

2. Poate niciieri nu există atâtea intenții bune adunate la un loc, ca la teatrul „Creangă“. Intenția de a dialoga cu publicul: intenția de a-l fixa printr-o relație afectivă, care să-l readucă mereu în sala din Piața Cosmonauților, deocamdată în virtutea unei nevoi sentimentale, pînă va fi cazul să vorbim despre una estetică; intenția de a-i inocula pasiunea pentru teatru (nu numai plăcerea de a asista la un spectacol, dar și interesul pentru meseria celor care-l fac). În speranța de a obține toate aceste lucruri, oamenii de la „Creangă“ cheltuiesc o enormă cantitate de entuziasm și de timp. Nu o dată, la sfîrșit de reprezentație am asistat la ase-

menea momente), cortina se ridică din nou, iar actorii și publicul se regăsesc față în față, pentru o discuție amicală și prelungită. N-am uitat nici orarele și felicitările tipărite pentru a fi distribuite în școli, nici concursurile tip „Cine știe, câștigă“ pe teme teatrale, organizate pentru elevi. Iar clubul de micii prietoni ai teatrului e mîndria secretariatului literar, dar cîtă bătaie de cap i-a dat, într-un an și ceva, de cînd există!

Minunat. Numai că — greșese oare? — mi se pare că, la „Creangă“, aceste multiple activități organizatoric-cetățenesc-educative (care, oricît de demne de stimă ar fi, se cuvine să se păstreze totuși în subsolul muncii de creație, susținînd-o) nu preluat de mult rolul de vedetă. Entuziaștii de la „Creangă“ ar da din toată inima un bun final de act în schimbul unui răspuns în cor, smuls sălii — ba ar rata chiar, oricînd, un spectacol întreg, dacă li s-ar promite o discuție frumoasă, după ultima cortină. De acord, să discutăm. Dar trebuie, mai întîi, să avem despre ce. E un adevăr banal că un teatru trăiește nu prin agitația de culise, ci prin ceea ce izbuteste să aducă pe scenă. Or, ceea ce se poate vedea zilnic pe scena din Piața Cosmonauților e foarte-foarte departe de bunele intenții de care vorbeam. Oare se poate întîlni altundeva așa de puțînă tinerețe ca la acest teatru al tineretului? Atîta blajină împăcare cu propriile neajunsuri și neputințe, atîta tandră indulgență față de ale altora? O asemenea consecvență atracție pentru mediocritate? O astfel de grabă de a oferi azil unor piese fără nici o șansă, ca *Prestigioasa Loredana* sau *Emin și Veronica*, acestea fiind primele exemple care-mi vin în minte, cap de listă sub care aș putea alinia încă multe altele.

În fine, nu voi reuși niciodată să-mi clarific o mare nedumerire: cum se face că, la un teatru în care toată lumea se preocupă de pedagogie de dimineața pînă seara, întreprinți au de suportat asprimile nedrepte ale unui tratament cu desăvîrșire nepedagogic? Cineva mi-a povestit odată că actorii pot fi creați și distruși. Eu cred asta. Și mai cred că fiecare dintre ei este — pe lîngă un om capabil să trăiască niște teribile drame ale mercalizării lui profesionale — și un bun prietș al nostru, al tuturor. Avem așadar dreptul să întrebăm ce se întîmplă cu el. Pe Jeanine Stavarache am văzut-o pentru prima oară, cu ani în urmă, la „Cassandra“, pe vremea cînd era încă studentă. Păcea o compoziție uluitoare într-o piesă de Wesker. Peste numai cîteva zile, am revăzut-o în schip de Colombină, într-un fermecător spectacol Goldoni. De atunci, sper în marile roluri ale Jeaninei Stavarache. Am văzut-o între timp dansînd sau mimînd grații de păpușă sau falsificîndu-se în melodrame — nimic, niciodată, la înălțimea aceluși Goldoni și a aceluși Wesker de la care promise. Maturisesc că, stagiuni de-a rîndul, m-am îndoit de Daniela Anencov. *Mateiaș Gîscarul*

mi-a dat de gândit. Dar abia mai târziu și cum din întâmplare am descoperit cu adevărat ce acțiunea se ascunde în partenera de odinioară a lui Așchiuță. Ar fi trebuit s-o știu mai de mult. Teatrul ar fi trebuit să mă ajute s-o află. Dar nu e vorba numai de membrii tineri ai trupei: demonstrațiile de sensibilitate și distincție din *Caragiale*, o *soacră și alții* acuză fără drept de apel toate aparițiile anodine ale Neofitei Pătrașcu. De ce oare sînt lăsate în paragină talentele? Pînă și aște interpretate specializate, foarte strîns legate de specificul teatrului la care joacă — așa ca Alexandrina Ilalie sau Geneveva Preda —, sînt foarte rar servite de roluri pe măsură. Mi se pare mai ales interesant faptul că cel mai bun actor al trupei, Ion Lucian, își realizează performanțele de regulă pe alte scene decât aceea pe care o conduce: nu la „Creangă” în *Cocoșelul neascultător*, ci la Comedie, în *Galy Gay*, nu la „Creangă”, în *Poveste neterminată*, ci la National, în *Camera de alături*.

3. Acum un an-doi, socoteam că teatrul „Creangă” ar trebui să-și ștergă pur și simplu de pe frontispiciu adaosul „pentru copii și tineret”, devenind un teatru ca toate celelalte. Astăzi cred mai puțin în măsuri radicale, luate din afară. Mi se pare mai important ca oamenii de la „Creangă”, ei înșiși, să-și dea seama că nu e de ajuns să pună în circulație montări la nivelul lipsei de pretenții estetice a micului public. Că e cazul să se adreseze, în sfîrșit, și spectatonului matur, nu însă așa cum a făcut-o pînă acum, prin „numere” speciale pentru adulți, ce fac corp străin în spectacol, ci prin creații suficiente de substanțiale și de subtile ca să poată comunica cu publicul la diverse etaje ale receptivității. Așa cum e, să zicem, *Snoave cu mâști*. Așa cum au fost *Vioara timpului fugar* (Radu Penciuțescu, la Teatrul din Ploiești), sau *Vrăjitorul din Oz* (Ion Cojar, la Piatra-Neamț). Cred că numai adresîndu-te implicit adulților poți face foarte bune spectacole pentru copii. Colectivul teatrului „Creangă” trebuie să capete deprinderea exigenței. Și, mai întîi, trebuie să înțeleagă că nici cel mai pasionat colocoliu cu spectatori și nici orarele tipărite nu pot ține loc de teatru.

Valentin Silvestru

1. Urmărește activitatea Teatrului „Ion Creangă” din obligația profesională a criticului care nu poate evita o instituție de

artă scenică nici măcar atunci cînd inima nu-l îndeamnă s-o frecventeze.

4) fac deci inconsecvent și cu o mărturisită lipsă de interes, deoarece pentru mine o atare instituție poate fi interesantă, meriind a fi cunoscută îndeaproape, atunci cînd își subsumează existența unui program. Or, în spectacolele Teatrului „Ion Creangă” nu se pot desluși liniile unui program, totul pare aici aleatoriu și este evaziv. El n-a lansat nici autori, nici idei, nici talente, singura parte bogată a biografiei sale o constituie discuțiile de diverse faturi și în diverse ani, asupra a ceea ce nu e încă. Acest încă a devenit suportul practic al unei iluzii de-camdată deșarte.

2. Din cînd în cînd apare aici — ca să fim drepți — cite o piesă merituoasă, să zicem de Alecu Popovici sau Dorel Dorian, peste care însă se rostogolește apoi unorman de maculatură, imposibil a se afla în virtutea căror criterii ori discernăminte. Din cînd în cînd se izburtește cite un spectacol simpatic, cum a fost *Ispăvăile lui Păcală*, realizat de Barbu Dumitrescu și Elena Simirad-Munteanu, care a avut un succes remarcabil și peste hotare (i-am fost martor ocular și auditiv), o montare amuzantă semnată să zicem de Ion Cojar, o glumă colorată acceptabilă propusă de un autor italian, dar între ele, și uneori pe distanța a stagiuni întregi, tot aici se distrug scenic opere importante, cum ar fi *Egmont*, se mutilază, în adaptări execrabile, romane admirabile, ca „Toate pinzele sus!” și li se înfățișează copiilor fel de fel de grozăvii într-o concepție care devine ateatrală ori antiteatrală. E imposibil a se decela aici o orientare estetică.

Investigații personale în rîndurile publicului tînr (elevi de liceu, studenți, tehnicieni, scriitori) mi-au demonstrat că teatrul are o audiență nefînsemnată, iar capacitatea sa formativă, sub raport cultural și al gustului, e derizorie.

Cunoscînd mișcarea noastră teatrală, uez să afirm că acum această scenă e cea mai ineficientă din Capitală și una din cele mai necăjite din țară.

3. E absolut evident pentru toată lumea — probabil cu o singură excepție, a autorității culturale locale, direct tutelare — că Teatrul „Ion Creangă” trebuie reorganizat în cel puțin două-trei secțiuni corespunzînd vîrstelor diferențiate ale spectatorilor, că activitatea sa trebuie patronată de un consiliu special al celor mai buni literați, artiști, oameni de știință tineri, preocupați de aspectele culturale, social-politice, sociologice ale formării tîneretului, că trebuie să devină un for central de cultură artistică tînră (incluzînd și formele orientative directe, debateri, experiențe creatoare, manifestări scenice, un studio-școală serios pentru artiștii copii, un club etc.).

Ion Lucian, unul din marii noștri artiști dramatici, un povestitor admirabil, el însuși câteodată autor și câteodată regizor, un om fermecător, care, ca actor și ca om, se bucură de unanimitate și amplă prețuire și stimă, a depus, ca director, multe eforturi, a angajat și turnee în alte țări, s-a arătat realmente receptiv la felurile sugestii — uneori chiar la prea felurile — dar, în ansamblu, experiența sa directorială nu a dat rezultate.

Nu văd posibilă nici o schimbare a situației Teatrului „Ion Creangă”, în actuala sa constituție — în care includ și formula de conducere. Consider că dacă nu va izbuti să determine o schimbare radicală la instituția în cauză, discuția de față — inițiată în mod oportun de revistă — nu va face decât să se adauge șirului prelung și cenușiu de dezbateri zadarnice pe aceeași temă, care au fost.

Și care, în eventualitatea amintită, vor mai fi.

Viorica Tănăsescu

1. Urmăresc cu predilecție spectacolele adesealte tineretului, sperând mereu într-o neașteptată (sau de mult așteptată) întâlnire cu acel eveniment artistic despre care cititorii noștri aflind — firește, dintr-o foarte elogioasă cronică — să ia pur și simplu cu asalt teatrul „Creangă”! Până acum, asemenea prilej nu s-a ivit: teatrul rămâne pe locul lui, neasaltat, eu sper de fiecare dată sincer și zadarnic.

2. O singură apreciere ar fi dificil de formulat, deși nu imposibil. Caracterul său divers, ca adresă la public, împune însă, mai înainte, o disociere: teatru pentru copii, și teatru pentru tineret. Privind repertoriul, este evidentă predilecția sa pentru publicul școlar, și încă de vîrstă foarte mărunțică, fiindcă nu-mi imaginez că pe câștigătorii olimpiadelor de fizică, matematică sau literatură (fie ei chiar în clasa a IX-a) îi mai pasionează basme, parodii după basme, ori dramatizări după best-seller-uri din veacul trecut. Teatrul „Creangă”, adresîndu-se copiilor, seamănă cu un bunic blajin, plin de iubire pentru nepoții cărora le susură povești știute și învățăminte răsțiute, dar, un bunic care habar n-are cum e formula aceea simplă a lui Einstein, sau măcar ce înseamnă dirt-track.

Lăsînd metafora deoparte, cred că teatrul „Creangă” nu răspunde repertorial interese-

lor actuale ale unor copii evoluată, informați; și nici spectacular, modalitatea de transfer scenic, a preceptelor morale, destul de rudimentare, persistînd în desuetudine. De asemenea, în reprezentațiile destinate copiilor, cred că predomină excesiv divertismentul, ceea ce nu prea e de matură să formeze în viitor un public serios de teatru, desigur nu un public posomorât, ci unul receptiv față de mai multe genuri de artă. Pentru tineret, e adevărat, teatrul „Creangă” rezervă numai drame, dar alegerea titlurilor și prezentarea lor scenică nu i-au adus niciodată gloria. Tinerii vor ca în artă, deci și în teatru, să se recunoască pe ei, sau, mai bine-zis, contemporaneitatea, transpusă în aspectele sale cele mai autentice și caracteristice, prin modalități ireproșabile. Și au dreptate. Or, nici fals-*Prestigioasa Loredană* de anul trecut, nici *N-a fost în zadar*, nu răspund acestei aspirații. E drept, teatrul se lovește de obstinajia dramaturgilor de a nu se adresa tinereii generații. E drept, teatrul are și unele dificultăți obiective de ordin material. Cu toate acestea, montările spectacolelor pentru tineret rămîn mult prea deficitare, prin perpetua lor mediocritate: puneri în scenă paupere — mai ales ca fantezie —, nerelevante, cenușii, prezentate tocmai tinerilor care, frecventînd restul teatrelor, pot face comparații în defavoarea instituției de artă ce li se adresează direct.

3. Specializarea acestui teatru într-unul exclusiv pentru copii. Alegerea unui repertoriu, divers și diferențiat pe vîste, ținînd seama de datul educativ al societății noastre, de cel informativ al veacului pe care-l străbatem. Deci, dacă rămîne bunic, Teatrul „Creangă” trebuie să fie un bunic modern, adept al educației permanente chiar prin artă, inovator și militant în domeniul spiritual. Astăzi, inteligența e motorul emoțiilor creatoare, deci la inteligența incontestabilă a copiilor de astăzi trebuie să facem apel pentru a-i forma. Revenînd: un repertoriu din care să nu lipsească piese educative etic și estetic, dar nici literatura dramatică științifico-fantastică, repertoriu alcătuit printr-o mai atentă informare a secretariatului liberar și printr-o, mai largă atragere a scriitorilor în jurul teatrului. Apoi, folosirea judicioasă a colectivului actoresc, din cadrul căruia n-a răsărit niciodată o vedetă, deși unii ar fi meritat. Apoi, neapărat, colaborarea cu regizori tineri, capabili să aducă un aer proaspăt, originalitate, fantezie, modernitate. Aceasta cu atît mai mult dacă Teatrul „Creangă” își menține intenția de a rămîne un teatru și pentru tineret. În același caz, devine necesară remanierea totală a activității celor ce se ocupă de organizarea spectacolelor, pentru ca la dramele adreseate adolescenților să nu se mai distreze atît de copios școlarii claselor I—IV, iar la basmele dumnealor să nu se mai plitesească cei candidați la studenție.

Ne quid nimis!